

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ І
ПРОЕКТНО-КОНСТРУКТОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ГІРНИЧОЇ
ГЕОЛОГІЇ, ГЕОМЕХАНІКИ І МАРКШЕЙДЕРСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ**

UKRAINIAN STATE RESEARCH AND DESIGN
INSTITUTE OF MINING GEOLOGY, ROCK
MECHANICS AND MINE SURVEYING
NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF UKRAINE

НАУКОВІ ПРАЦІ УкрНДМІ НАН УКРАЇНИ

TRANSACTIONS OF UkrNDMI NAN UKRAINE

**IV Міжнародна
науково-технічна конференція
«Гірнича геологія, геомеханіка
та маркшейдерія»,
присвячена
*95-річчю Національної академії наук України***

**4th International Science and Technology
Conference «Rock Geology. Geomechanics
and Mine Surveying**

***15-16 жовтня 2013 р.
УкрНДМІ, Донецьк, Україна***

ISSN 1996-885X

**Збірник
наукових
праць № 13
(частина II)**

**Transactions
Vol. 13
(Part II)**

**Донецьк
2013**

УДК 622.83

НАУКОВІ ПРАЦІ УКРНДМІ НАН УКРАЇНИ. Випуск 13 (частина II) / Під заг. ред. чл.-кор. НАН України А. В. Анциферова. – Донецьк, УкрНДМІ НАН України, 2013. – 448 с.

ISSN 1996-885X

Редакційна колегія:

чл.-кор. НАНУ А. В. Анциферов – головний редактор, УкрНДМІ НАНУ, м. Донецьк
д.т.н. В. О. Дрибан – заст. гол. редактора, УкрНДМІ НАНУ, м. Донецьк
д.т.н., проф. М. М. Грищенков – заст. гол. редактора, УкрНДМІ НАНУ, м. Донецьк
чл.-кор. НАНУ М. Я. Азаров, УкрНДМІ НАНУ, м. Донецьк
д.т.н. О. М. Балабишко, МДУТУ ім К. Г. Разумовського", м. Москва
акад. НАНУ А. Ф. Булат, ІГТМ НАНУ, м. Дніпропетровськ
д.г.н., проф. Т. П. Волкова, ДонНТУ, м. Донецьк
д.т.н., проф. Ю. М. Гавриленко, УкрНДМІ НАНУ, м. Донецьк
д.т.н., проф. В. Г. Гриньов, ІФГП НАНУ, м. Донецьк
д.т.н. О. О. Глухов УкрНДМІ НАНУ, м. Донецьк
д.т.н., проф. В. М. Захаров Інститут проблем комплексного освоєння надр РАН
д.т.н. В. О. Канін УкрНДМІ НАНУ, м. Донецьк
д.т.н., проф. Ю. Ф. Креніда, ДонНТУ, м. Донецьк
д.т.н., проф. С. Б. Кулібаба, УкрНДМІ НАНУ, м. Донецьк
д.т.н., проф. Г. Г. Литвинський, Донбаський ДТУ, м. Алчевськ
д.т.н., проф. В. В. Назимко УкрНДМІ НАНУ, м. Донецьк
чл.-кор. РАН В. М. Опарін, ІГС Сибірського відділення РАН, м. Новосибірськ
д.т.н. Є. І. Піталенко, УкрНДМІ НАНУ, м. Донецьк
д.г.н., проф. В. О. Привалов, УкрНДМІ НАНУ, м. Донецьк
д.т.н., проф. І. О. Садовенко, НГУ, м. Дніпропетровськ
чл.-кор. НАНУ А. Г. Шапар, ІППЕ НАНУ, м. Дніпропетровськ
д.г.-м.н., проф. Є. М. Шеремет, УкрНДМІ НАНУ, м. Донецьк
акад. НАНУ В. М. Шестопалов, НАНУ, м. Київ
проф. Reinhard F. Sachsenhofer – Montanuniversitat, Австрія

Технічна група:

к.т.н. А. М. Феофанов, УкрНДМІ НАНУ, м. Донецьк
Т. І. Скопич, УкрНДМІ НАНУ, м. Донецьк
В. В. Трофимов, УкрНДМІ НАНУ, м. Донецьк
О. Г. Ящеренко, УкрНДМІ НАНУ, м. Донецьк

В збірнику представлені статті, що стосуються питань геомеханіки, підземної геофізики і екології промислових територій.

Друкується згідно з рішенням вченої ради УкрНДМІ, протокол № 10 від 30 вересня 2013 року.

*Всі надруковані в цьому збірнику статті прорецензовані і рекомендовані до публікації спеціалістами високого рівня
(All Papers Published in this Journal are Peer-Reviewed)*

Адреса редакційної колегії: 83004, Україна, м. Донецьк, вул. Челюскінців, 291, к. 301, т. (062) 348-16-74, ukrnimi@ukrnimi.donetsk.ua

© УкрНДМІ НАНУ, 2013

СОДЕРЖАНИЕ

Азаров Н. Я.

Приветственное слово участникам конференции 11

**Бурахович Т. К., Кушнир А. М., Цветкова Т. О.,
Шумлянська Л. О.**

Комплексна інтерпретація сейсмотомографічних та
геоелектричних моделей для оцінки геодинамічних
процесів у літосфері Криму 12

Моргун В. Г.

Порівняння лужних метасоматитів східного приазов'я з
фенітами карбонатитових комплексів та іншими лужними
метасоматитами УЩ 27

Калашник А. А., Кирьянов Н. Н., Палкина Е. Ю.

Алмазоперспективные структуры Ингульского мегаблока
Украинского щита 39

Свешников К. И.

Тектоно-магматические системы южной части
восточноевропейской платформы 65

Смирнов Ю. М., Кенжин Б. М.

Инновационный метод исследования состояния
углепородного массива 92

Смирнов Ю. М., Кенжин Б. М., Мустафин Р. К.

Некоторые результаты адаптивного исследования
углепородного массива 98

**Войтюк Ю. Ю., Кураєва І. В., Манічев В. Й.,
Філатов В. Ф.**

Закономірності розподілу важких металів у ґрунтах зони
впливу ДМК ім. Ф. Е. Дзержинського 103

Белявский В. В.

Построение геоэлектрических 3D моделей
металлогенических и очаговых зон Алтае-Саянского
региона 118

**Драгомирецкая Е. В., Кузьмина Л. М., Скипа М. И.,
Драгомирецкий А. В.**

Акустические свойства структурно неоднородных
геологических сред..... 136

Коновал Н. М.

Проблема виділення кіровоградського та новоукраїнського
комплексів центральної частини УЩ..... 152

Санфиров И. А., Бабкин А. И., Фатькин К. Б.

Применение шахтной сейсмоакустики для решения
геологических и горнотехнических задач на рудниках
Верхнекамского месторождения калийных солей 161

Ширков Б. И., Кушнир А. Н.

Глубинное строение северо-западной части черноморского
шельфа по геоэлектрическим данным..... 178

Кулик В. В., Бондаренко М. С.

Определение петрофизических параметров техногенных
коллекторов метана в разрезе углепородных массивов с
помощью комплекса радиоактивного каротажа..... 191

Пономаренко А. Н., Кривдик С. Г., Моргун В. Г.,

Дубина А. В., Шеремет Е. М., Николаев И. Ю.,

Николаев Ю. И., Сетая Л. Д., Мартынов Г. П.,

Лунев Е. С., Склярров Е. В., Шарыгин В. В.,

Старикова А. Е., Савельева В. Б.

Петрологические и геофизические особенности щелочных
метасоматитов приазовья и прибайкалья и их
рудоносность..... 211

Майборода А. А., Ходырев Е. Д., Канин В. А., Набокова В. В. Оценка метаноносности угленосных толщ донбасса на базе формационного анализа для обоснования заложения газодобывающих скважин	241
Шеремет Е. М., Николаев И. Ю., Агаркова Н. Г., Бурахович Т. К. Аспекты генетической связи оруденения Кировоградского рудного района (КРР) с глубинными аномалиями повышенной электропроводности	265
Шеремет Е. М., Николаев И. Ю., Агаркова Н. Г., Сетая Л. Д., Николаев Ю. И., Лунев Е. В. Геоэлектрические исследования зон метасоматитов в Восточном Приазовье	285
Майборода А. А., Селяков Б. И., Туманов В. В., Савченко А. В., Ершова Г. А. Геоэлектрическое и математическое моделирование подработанного углепородного массива.....	298
Євдощук М. І., Вергельська Н. В. Показники газової складової як ознаки джерел газонасичення відпрацьованого простору діючих шахт Донбасу	308
Иванов Л. А., Савченко А. В., Туманов В. В., Трифонов А. С., Иванова Д. Л. Условия применения геофизических методов для оценки современной активности разрывных нарушений.....	320
Алехин В. И. Условия залегания и деформации даек грорудитов Приазовья	332

Сьомка В. О., Пономаренко О. М., Бондаренко С. М., Донський М. О., Сьомка Л. В. Геолого-структурні умови локалізації молібдено- і вольфрамоносних метасоматитів Українського щита	350
Педченко М. О., Сухинина Е. В., Бородин Д. С., Тіркель І. М. Аналіз алгоритмів застосування регульованого спрямованого прийому при сейсмічній локації поперед вибою	376
Савченко О. В., Савченко А. В., Шалованов О. Л. Геодинамический аспект техногенных аварий на накопителях шахтных вод	387
Глухов А. А., Компанец А. И., Трофимов В. В. Математическое моделирование сейсмических изображений угленосных массивов при прогнозе зон вероятного скопления метана.....	399
Трифонов А. С., Туманов В. В., Буждежан А. В. Определение областей напряжений в покровной толще подрабатываемого массива сейсмическим зондированием	423
Исаев В. А. Закономерности изменения состава газов в угленосных отложениях донецкого бассейна.....	430

LIST OF CONTENTS

N. Ya. Azarov

Welcoming Address to the Conference Participants 11

**T. K. Burakhovych, A. M. Kushnir, T. O. Tsvetkova,
L. O. Shumlyanska**

Integrated Interpretation of Seismic Tomography and
Geoelectrical Model for Estimation of Geodynamic Processes
in Lithosphere of the Crimea 12

V. G. Morgun

Comparison of Alkaline Metasomatites of the East Azov Area
with Fenites of Carbonatite Complexes and Other Alkaline
Metasomatites of the Ush 27

A. A. Kalashnik, N. N. Kir'yanov, Ye. Yu. Palkina

Diamond-Promising Structures of the Ingul Megablock of the
Ukrainian Shield 39

K. I. Sveshnikov

Tectono-Magmatic Systems of the South Part of the East
European Platform 65

Yu. M. Smirnov, B. M. Kenzhin

Innovative Method to Study the State of Coal-Rock Mass 92

Yu. M. Smirnov, B. M. Kenzhin, V. M. Mustafin

Some Results of Adaptive Study of Coal-Rock Mass 98

**Yu. Yu. Voityuk, I. V. Kuraeva, V. J. Manichev,
V. F. Filatov**

Regularities for Distribution of Heavy Metals in Soils in the
Impact Zone of Dneprovsky Integrated Iron&Steel Works
Named After F. E. Dzerzhinsky 103

V. V. Belyavsky

Construction of 3D Geoelectric Models of Metallogenic Zones
and Centers of Earthquakes of the Altai-Sayans Region..... 118

**Ye. V. Dragomiretskaya, L. M. Kuzmina, M. I. Skipa,
A. V. Dragomiretsky**

Acoustic Properties of Structurally Inhomogeneous Geologic
Environments..... 136

N. M. Konoval

Problem of Identification of Kirovohrad and Novoukrainka
Complexes of the Central Part of the Ukrainian Shield 152

I. A. Sanfirov, A. I. Babkin, K. B. Fat'kin

Employing Seismoacoustics for the Solution of Geological
Mining Tasks at the Mines of Verkhnekamskoye Deposit of
Potassium Salts..... 161

B. I. Shirkov, A. N. Kushnir

Deep Structure of the North-West Part of the Black Sea Shelf
Based on Geoelectrical Data 178

V. V. Kulik, M. S. Bondarenko

Estimation of Petrophysical Parameters of Man-Induced
Methane Reservoirs With the Help of Radioactive Logging
Complex 191

**A. N. Ponomarenko, S. G. Krivdik, V. G. Morgun, A. V. Dubina,
Ye. M. Sheremet, I. Yu. Nikolaev, Yu. I. Nikolaev, L. D. Setaya,
G. P. Martynov, Ye. S. Lunev, Ye. V. Sklyarov, V. V. Sharygin,
A. Ye. Starikova, V. B. Savelieva**

Petrological and Geophysical Features of Alkaline
Metasomatites of Azov Region and Cisbaikalia and their Ore
Bearing 211

A. A. Maiboroda, Ye. D. Khodyrev, V. A. Kanin, V. V. Nabokova Estimation of Methane Presence in Coal-Bearing Series of Donets Basin on the Basis of Formation Analysis for Justification of Gas Wells.....	241
Ye. M. Sheremet, I. Yu. Nikolaev, N. G. Agarkova, T. K. Burakhovich Aspects of Genetic Relationship of Mineralization of Kirovograd Ore District (KOD) with High Conductivity Deep Anomalies.....	265
Ye. M. Sheremet, I. Yu. Nikolaev, N. G. Agarkova, L. D. Setaya, Yu. I. Nikolaev, Ye. V. Lunev Geoelectrical Surveying for Metasomatites of the East Azov Region	285
A. A. Maiboroda, B. I. Selyalov, V. V. Tumanov, A. V. Savchenko, G. A. Ershova Geoelectric and Mathematical Modeling of Undermined Coal- Rock Mass	298
M. I. Evdoshchuk, N. V. Vergelska Gas Components as the Guides for Sources of Gas Saturation of the Worked Area in Operating Coal Mines of the Donets Basin.....	308
L. A. Ivanov, A. V. Savchenko, V. V. Tumanov, A. S. Trifonov, D. L. Ivanova Conditions of Employing Geophysical Methods to Estimate Present Activity of Faults	320
V. I. Alyokhin Conditions for Occurrence and Deformation of Groludite Dikes in Azov Region	332

V. O. Syomka, O. M. Ponomarenko, S. M. Bondarenko, M. O. Donsky, L. V. Syomka Geological-Structural Conditions for Localization of Molybdenum- and Tungsten-Bearing Metasomatites of the Ukrainian Shield.....	350
A. A. Pedchenko, E. V. Sukhinina, D. S. Borodin, I. M. Tirkel Analysis of Algorithms for Employing Controlled Directional Reception in Seismic Detection and Ranging Ahead of the Operating Face	376
O. V. Savchenko, A. V. Savchenko, O. L. Shalovanov Geodynamic Aspect of Technological Accidents at Mine Water Catch Basins	387
A. A. Glukhov, A. I. Kompanets, V. V. Trofimov Mathematical Modeling of Coal-Rock Mass Seismic Images in Prediction of the Zones of Expected Methane Accumulation	399
A. S. Trifonov, V. V. Tumanov, A. V. Buzhdezhan Detection of Stress Areas in Overburden of Rock Mass Being Undermined Employing Seismic Sounding	423
V. A. Isaev Regularities of Changing in Gas Compositions in Coal-Bearing Strata of the Donets Coal Basin.....	430